

Motion

1978/79: 1118

av Rolf Hagel och Alf Lövenborg
om riktlinjer för den ekonomiska politiken

Det allvarliga i den svenska politiken och centrala momentet i årets budgetproposition med finansplan och preliminär nationalbudget är ett avgörande antagande om den kapitalistiska expansionens möjligheter och den internationella utvecklingen inom OECD-länderna. Det är dessa bedömningar och förhoppningar hos den borgerliga trepartiregeringen och den nuvarande folkpartistiska regeringen som är den styrande faktorn för de ekonomiska prognoserna för Sverige och därmed inriktningen för den ekonomiska politiken och landets industripolitik.

Metoden att möta den ekonomiska krisens strukturella och konjunkturmässiga uttryck i Sverige har betecknats av både den tidigare och nuvarande borgerliga regeringen som en exportledd tillväxt. Denna politik har kännetecknats av två drag:

1. En anpassning till den internationella kapitalistiska utvecklingen genom å ena sidan en generell stimulanspolitik till storindustrin med subventioner, borttagande av den allmänna arbetsgivaravgiften och devalveringar för att höja vinsterna och förbättra Sveriges relativa exportpriser samtidigt som, genom å andra sidan, en flerårig medveten svångremspolitik och försämringar inom den offentliga sektorn sänkt det svenska folkflertalets levnadsstandard.

2. Utformningen av en svensk närings- och arbetsmarknadspolitik som förverkligar alla storkapitalets anspråk på högre vinstavkastning och ett förlitande på de kapitalistiska marknadskrafterna. Denna linje har resulterat i avsaknaden av en medveten och långsiktig svensk industripolitik, regional- och energipolitik för att på en demokratisk väg föra Sverige ut ur krisen. I statsbudgeten för 1979/80 saknas både en utformad industri-, regional- och energipolitik. Den borgerliga politiken har skapat en ökad arbetslöshet och förstärkt den regionala obalansen och tillfredsställt storindustrins krav på en utökad rörlig arbetsmarknadspolitik. Genom panikartade åtgärder har den försvagat den svenska basindustrins framtidsmöjligheter – genom nedskärningar och oviljan att bryta den nuvarande graden av lågförädlade exportprodukter inom basnäringen samt en strävan att privatisera och krympa den statliga företagsverksamheten.

Regeringens finansplan kännetecknas av samma tankegångar som uttryckts i den nyligen presenterade femåriga långtidsutredningen. Drivkraften befinner sig utanför rikets gränser på den internationella kapitalistiska världsmarknaden som vi skall anpassa oss till genom hårda löneregleringar och produktivitetsökningar som överstiger utlandets. De svenska arbetarnas

relativa löner skall sänkas i förhållande till utlandet och därmed skall Sveriges andel av världshandeln öka. Hela denna utvecklingslinje som skisseras som en exportledd tillväxt kommer inte att lösa de ekonomiska svårigheterna i Sverige med ökad arbetslöshet, en växande regional obalans, försämrade existensmöjligheter för breda arbetargrupper, en brist på offentlig expansion på viktiga sociala områden och behovet av en industriell uppbyggnad i landet med nya produktionssatsningar och ökad vidareförädling. För detta krävs en demokratisk nationell politik som frigör sig från ett växande utlandsberoende av de kapitalistiska huvudcentra i världen.

Den nuvarande politiken kan skörda kortsiktiga vinster för exporten och industriproduktionen på bekostnad av folkflertalets behov och intressen men kommer genom en fortsatt anpassningspolitik till de kapitalistiska internationella svängningarna att bädda för en ännu värre framtida ekonomisk och strukturell kris.

Det nu framlagda budgetförslaget karakteriseras av regeringen som en stimulansbudget för den svenska ekonomin. Detta skall underskottets storlek ge uttryck för, men budgeten är helt i avsaknad av reformer som inte redan varit beslutade. De kompensationer för inflationens verkningar som aviserats när det gäller bostads- och barnbidrag för 1979 och 1980 är otillräckliga som kompensation för kostnadsökningar och reallönesänkningar. Reella förbättringar för barnfamiljer och andra breda grupper för en ökad konsumtionsefterfrågan är nödvändiga och ger också en nödvändig stimulans till hemmamarknadsindustrin för ett ökat kapacitetsutnyttjande och därmed fler arbetstillfällen.

Det allvarliga med budgeten är inte att den är underbalanserad utan att den är rekordstor genom en reaktionär skatteomläggning, där skattesänkningen för höginkomsttagare är fem till tio gånger större än för låginkomsttagare. Dessutom innebär den ett mångmiljardstöd till den svenska storindustrin genom avvecklingen av den allmänna arbetsgivaravgiften samt en generell gåvo- och subventionspolitik. Den accelererande statsskulden och en fortsatt avisering av underskott i storleksordningen 40 miljarder kronor en bra bit in på 1980-talet leder till en växande utlandsupplåning med höga räntekostnader och en fara för att hamna under diktat från internationella kapitalistiska finanssammanslutningar. Den växande statsskulden kommer att få betalas av det svenska folket genom statligt reglerad lönepolitik och beskuren offentlig och privat konsumtion. Den har nu uppnått en ökningstakt för ränteskulderna i statsbudgeten till mellan 25 och 50 % per år och där den samlade ränteskulden om några år kommer att överstiga de totala försvarskostnaderna på 15 miljarder kronor.

I propositionen förutses att BNP-tillväxten under 1979 kommer att växa med 5,4 %, varav ökningen i den privata konsumtionen utgörs av 1,5 %. En ökning av den privata konsumtionen – vilken sjunkit under de två senaste åren – innebär emellertid inte en ökad köpkraft i allmänhet för de arbetande grupperna i Sverige, utan en stor del av ökningen i konsumtionen är ett

resultat av den beslutade skatteomläggningen som missgynnar de stora arbetargrupperna. En ökning av den privata konsumtionen säger inget om dess inkomstfördelningseffekter, men med skatteomläggningen i bakgrunden är det uppenbart att ökningen tillfaller höginkomstgrupperna.

I budgeten förutses en förbättring av sysselsättningsläget genom en uppgång i kapacitetsutnyttjandet inom industrin. 80 000 arbeten har försvunnit de senaste åren inom industrin, men nu förutses att denna trend skall vändas. Den nuvarande utvecklingen pekar emellertid inte mot en tydlig förbättring av sysselsättningsläget. Arbetslösheten är i dag fortfarande rekordhög, en ökning av industriproduktionen görs inom storindustrin utan att öka antalet anställningar, utlandsinvesteringarna växer och bostadsbyggandet kommer även under 1979 att ligga på en mycket låg nivå. Arbetslösheten i de värst drabbade länen skall enligt arbetsmarknadsdepartementet mötas med en ökad rörlig arbetsmarknadspolitik. Ett konkret uttryck för detta är nedskärningen av beredskapsarbeten för nästa budgetår för att tvinga fram flyttlasspolitiken på nytt. Det leder till en ökad regional obalans i landet.

För att minska arbetslösheten krävs en verklig höjning av det arbetande folkets köpkraft, stopp för kapitalexporten, en demokratisk och planmässig näringspolitik fören ökad vidareförädling och regional balans i landet samt en drastisk förbättring av bostadsbyggandet till en nivå av 100 000 nya lägenheter per år. En satsning på hälso- och sjukvården och barnomsorgen i landet skapar också fler arbetstillfällen, i synnerhet för ungdomen.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås

att riksdagen beslutar avslå regeringens finansplan och godkänna de i motionen anförda riktlinjerna för den ekonomiska politiken.

Stockholm den 25 januari 1979

ROLF HAGEL (apk)

ALF LÖVENBORG (apk)